

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

végzése

Az ügy száma: Pfv.IV.20.932/2021/2.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Kovács Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Stark Marianna bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Szendrői Dávid ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Szeceksai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bacher Gusztáv ügyvéd)

A per tárgya:

Szerződés létre nem jöttének megállapítása és találmányi díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.142/2021/14.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 3.P.21.765/2019/66.

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A felperes a le nem rótt 400.000 (négy százezer) forint felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem illetékét köteles az államnak - külön felhívásra - megtéríteni.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy tényállása

[1] Az alperes az 1990-es évek közepe óta gyártja és forgalmazza az ... elnevezésű hányáscsillapító gyógyszerkészítményét, amelynek hatóanyaga az ... nevű vegyület. Az 1990-es évek végén a ... Ltd. (a továbbiakban: ...) szabadalombitorlás miatt lépett fel az alperessel szemben azt állítva, hogy az ... termék gyártásával és forgalmazásával bitorolja az ... előállítási eljárását védő ... lajstromszámú szabadalmát. Az alperes kezdetben azzal védekezett, hogy a hatóanyagot a ... szabadalmától független, ún. kerülőeljárással állítja elő saját ... és ... lajstromszámú szabadalmai alapján. Majd 2000 márciusában KD-8 jelzéssel egy olyan reakcióvázzal állt elő, amely szerint a dioxospirolakton és a 2-metil-imidazol reakciójában egy imidazolium só köztitermék keletkezik és ez alakul tovább Ezt az érvelést a bíróság elfogadta és elutasította a ... ideiglenes intézkedés iránti kérelmét, továbbá a Magyar Szabadalmi Hivatal is helyt adott az alperes ...-val szemben benyújtott nemleges megállapítás iránti kérelmének. Ezután az alperes és a ... 2001 februárjában a jogvitát egyezséggel zárták le.

[2] A felperes 2015-ig, nyugdíjazásáig munkaviszonyban állt az alperessel. Munkatársaival együtt - 23 %-os részaránnyal - feltalálója a 13.625 naplószámu, „Új

intermedier és eljárás annak előállítására” elnevezés szolgálati találmánynak, amelynek tárgya azonos a KD-8 reakció-mechanizmusban keletkező közttermékkel (intermedierrel) és előállításával.

[3] Az alperes jogosultja a 2000. március 28. napján bejelentett, 2008. április 3. napján megadott „... intermedierje és eljárás annak előállítására” című ... lajtromszámú szabadalomnak, amelynek tárgya a felperes és társainak a találmánya.

[4] A feltalálók a szabadalom, illetve annak európai ekvivalensének hasznosítása után díjigénnyel léptek fel. Az alperes úgy nyilatkozott, hogy a találmányt a gyártásban nem hasznosítja, az kizárólag arra szolgált, hogy igazolja az általa használt eljárás reakció-mechanizmusát és ezzel a ... által ellene indított bírósági eljárást peren kívüli megoldással tudta lezárni. Mivel a találmánynak ez az előnye nem számszerűsíthető, a díjazásra egyszeri díjat megállapítva, találmányi díjszerződést ajánlott a feltalálóknak, amelyet ők a felperes kivételével elfogadtak.

[5] A felperes 2017. július 12-én az ... termék forgalmazása után díjigénnyel kereste meg az alperest. Az alperes fenntartotta, hogy a találmányt kizárólag jogi cél elérése érdekében hasznosította, ezért a találmányi díjszerződés szerinti összeget kész megfizetni a felperesnek.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[6] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes és közte nem jött létre találmányi díjszerződés, kérte továbbá az alperest 20 millió forint találmányi díj és kamatai megfizetésére kötelezni.

[7] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a szabadalom csupán jogi célt szolgált, azt a gyártási technológia során nem alkalmazza.

Az első- és másodfokú bíróság döntése

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[9] A megállapítási keresetet a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésében meghatározott feltételek fennállásának hiányában alaptalannak találta.

[10] Az elsőfokú bíróság a marasztalási keresettel kapcsolatban rögzítette, hogy a felperes két jogalapon támasztott igényt a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Szt.) 13. § (2) bekezdése alapján: egyrészt a találmány gyártás útján való hasznosítását, másrészt a hasznosítás előnyös piaci helyzet fenntartása érdekében történő mellőzését állította. Rámutatott, hogy a kettő egyszerre nyilvánvalóan nem teljesülhet.

[11] Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye alapján megállapította, hogy az alperes a perbeli szabadalom 1. főigénypontja szerinti vegyületet az ... készítmény gyártása során előállítja, így a felperest, mint a perbeli szabadalom feltalálóját az Szt. 13. § (1) bekezdése és (2) bekezdésének a) pontja alapján feltalálói díj illeti meg.

[12] Az elsőfokú bíróság a találmányi díj mértékének meghatározása során kifejtette, hogy a perbeli találmány nem az ... (...) gyártásának képességét teremtette meg az alperesnél, miután az ... készítmény gyártási eljárását az alperes 1996 óta alkalmazza és nem is javította az alperes technológiáját, így a licenciat forgalomban értékelhető módon hozzáadott értékkel nem rendelkezik. A perbeli találmány szerepe kizárólag azt a célt szolgálta, hogy egy jogvita nyomán napvilágra hozott egy reakciómechanizmust, amely a már korábban használatba vett gyártási eljárást jellemezheti. Jelentősége abban nyilvánult meg, hogy alternatívaként volt hivatkozható egy másik reakciómechanizmussal szemben a bitorlás miatt folyamatban volt jogvitában. A perbeli találmánynak ezért a licenciat forgalomban betöltött szerepe és értéke relatív, csak az az előny képezi a díjazás alapját, amelyet az alperesnek a ... szabadalom bitorlási vádjával szemben sikerült elérnie a találmány révén, vagyis anélkül folytathatta az ... gyártását, hogy nem kellett a ...-nak a szabadalombitorlással elért gazdagodást visszatérítenie vagy hasznosítási szerződés alapján hasznosítási díjat fizetnie. Ezen költségek megtakarítása az az előny, amellyel arányos találmányi díj illeti meg a felperest a ... szabadalmi oltalmának lejáratáig tartó időszakra. A ... szabadalmának oltalma 2005. január 25-én lejárt, ez a találmány értékesítés végső dátuma, amelyhez képest a perbeli szabadalom megadásának 2008. április 3-ai időpontja későbbi, tehát a követelés ekkor vált esedékessé, az elévülés ezen a napon kezdődött meg. Az elévülést megszakító vagy annak nyugvására okot adó körülmény nem merült fel, így a követelés 2013. április 3. napján elévült, amely ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 325. § (1) bekezdése alapján bírósági úton nem érvényesíthető.

[13] A felperes és az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését helybenhagyta.

[14] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság döntésével és indokaival mindenben egyetért, kizárólag a fellebbezésekben foglaltakra fejtette ki az álláspontját. Ennek körében rámutatott, hogy a felperes érvelésével szemben, az elsőfokú bíróság nem érintette a szabadalom oltalomképességének a kérdését és a hozzáadott érték hiányát sem objektíve, hanem csak az alperes tevékenységéhez viszonyítottan állapította meg, amely abból következtethető vissza, hogy az alperes már a KD-8 reakcióvázzal, illetve a perbeli szabadalom megalkotása előtt is bizonyosan rendelkezett az ... előállítását lehetővé tevő valamilyen technológiával. Ez a körülmény teszi azt is reálissá, hogy az alperes a szolgálati

találmánnyal szemben nem támasztott olyan elvárást, hogy az gyakorlati, műszaki értelemben nála a gyártásban technológiai változást hozzon. Abban viszont egyetértett a felperessel, hogy megalapozatlanul tartalmazza az elsőfokú ítélet, hogy az alperes 1996-tól ugyanazt az eljárást alkalmazza, mert erre nem folyt bizonyítás. Nem tulajdonított ugyanakkor ügydöntő jelentőséget annak, hogy ténylegesen milyen gyártási folyamat alapján zajlott 1996-ban az ... termék előállítása, illetve annak mi a viszonya az alperes gyártási eljárását leíró Drug Master File-ban (a továbbiakban: DMF) ismertetett technológiához vagy a perbeli szabadalomhoz. A felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes hasznosítja a szabadalmat, a perben kirendelt igazságügyi szakértő véleménye pedig ennek megállapítására alkalmas. A másodfokú bíróság – egyetértve az elsőfokú bírósággal – az alperes szakértői vizsgálatra vonatkozó kifogásait és a szakértő érdemi megállapításait vitató álláspontját nem osztotta. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a szabadalom licencforgalmi értékének meghatározása során a szabadalom speciális keletkezési körülményeinek tulajdonított ügydöntő jelentőséget. Eszerint a találmánnyal az egyedüli cél az volt, hogy egy olyan lehetséges reakcióváltozatot vázoljon fel, amely alapján, függetlenül attól, hogy az valóban beépítésre kerül-e a gyártási folyamatba, az alperes mentesülni tudjon a szabadalombitorlás és jogkövetkezményei alól. A másodfokú bíróság megállapítása szerint a felperes helytelenül értelmezte az esedékesség időpontját is, mert az nem az oltalmi idő megszűnéséhez, hanem a használati cselekményhez, az értékesítéshez kötődik. Az elsőfokú bírósággal egyezően állapította meg, hogy az Szt. 13. § (1) bekezdés a) pontja szerinti hasznosítás esetén az esedékesség és egyben az elévülési idő kezdete a perbeli szabadalom lajstromozásának napja. Ehhez képest a felperes 2017. július 17-én kelt felszólító levele már az elévülést követően keletkezett.

A felülvizsgálat engedélyezése iránt kérelem

[15] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és közbenső ítélet meghozatalát kérte, amelyben megállapításra kerül a találmányi díj iránti követelés jogalapjának fennállása 2000. március 28-tól 2020. március 28-áig. Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljáró bíróságok a Pp. 279. § (1) bekezdését és 346. § (4) bekezdését megsértve, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésével jutottak arra a következtetésre, hogy a felperest találmányi díj nem illeti meg, megsértve ezzel az Szt. 13. § (7) bekezdését is. A jogerős ítélet a régi Ptk. 327. § (1) és (2) bekezdéseit, 326. § (1) és (2) bekezdéseit, valamint az Szt. 13. § (1) bekezdés a) pontját megsértve állapította meg a találmányi díjigény elévülését. A másodlagos felülvizsgálati kérelem a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára irányult a Pp. 6. §-ának, 237. § (2) bekezdésének, 317. § (1) bekezdés a) pontjának, valamint a 300. § (1) bekezdésének megsértését állítva. A felperes felülvizsgálati érvelése szerint az eljáró bíróságok az anyagi pervezetés körében elmulasztották a tájékoztatást a szakértői bizonyítás szükségességéről arra vonatkozóan, hogy a felperest terheli a perbeli találmány alperes gyártásához való hozzáadott értékének a bizonyítási kötelezettsége, amelynek elmulasztása vagy sikertelensége a kereset elutasítását eredményezi.

[16] A felperes a felülvizsgálati kérelméhez felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet is csatolt, amelynek tartalma szerint kérte, hogy a Kúria a Pp. 409. § (2) bekezdés a) és b) pontjai, valamint a (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálatát engedélyezze.

[17] Elsődlegesen azzal érvelt, hogy a felülvizsgálat engedélyezésére nincs szükség, mert a per tárgyának értéke a Pp. 408. § (1) bekezdésében rögzített ötmillió forintot meghaladja, a Pp. 408. § (2) bekezdésében foglalt feltételek pedig nem állnak fenn. Egyrészről a másodfokú bíróság indokolása nem tartalmazza egyértelműen, a Pp. vonatkozó rendelkezésére utalással, annak feltüntetését, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben, miként azt a Kúria Polgári Kollégiumának a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 2/2017. (XI.13.) PK véleménye a 11. pontjában rögzíti. Másrészről az elsőfokú bíróság ítéletének 55. pontja, valamint a másodfokú bíróság ítéletének 41. pontja szerinti indoklás „eltérő minősége” is kizárja a Pp. 408. § (2) bekezdésének alkalmazhatóságát.

[18] A felperes a felülvizsgálat engedélyezésének egyik okaként a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér. A felperes az eltéréssel érintett határozatként a Kúria Kfv.IV.37.955/2019/6. számú végzését jelölte meg, amelyben a Kúria az építési ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata során a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 44.K.28.080/2018/46. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította. A felperes álláspontja szerint a jogerős ítélet abban tér el a hivatkozott közzétett végzéstől, hogy nem tartalmaz kellően konkrét, egyediesített tájékoztatást, mert az elsőfokú bíróság a 30. sorszámú végzésében elmulasztotta a felperest tájékoztatni arról, hogy a találmányi díjigény megállapítása érdekében az 1996. február 15. napján kelt gyártási dokumentáció és a DMF-ben rögzített gyártási technológia összehasonlítása vonatkozásában is terjessze elő a bizonyítási indítványait, annak megállapítása érdekében, hogy a perbeli szabadság hatékonyabbá tette-e az alperes gyártását.

[19] A felperes a felülvizsgálat engedélyezésének további okaként a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontjára alapított kérelmében arra hivatkozott, hogy a Kúria a régi Ptk. 326. § (7) bekezdése - helyesen: (2) bekezdése, valamint az Szt. 13. § (1), (2) és (3) bekezdéseinek viszonyát képező jogkérdésben még nem foglalt állást, amelynek elvi jelentősége abban áll, hogy megállapítható-e az elévülés nyugvása arra tekintettel, hogy a szolgálati találmány feltalálójának nincs tudomása a szabadság értékesítéséről, illetve életszerűtlen, hogy a feltaláló a munkaviszonyának ideje alatt lépjen fel igénnyel a szabaddalmas munkáltatóval szemben, annak ellenére is, ha tudomása van az egyes értékesítésekről.

[20] A felperes arra az esetre, ha a Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a felülvizsgálat nem engedélyezhető, mert a jogerős ítélet nem sértette meg az általa megjelölt jogkérdésben eltérő kúriai határozatot, a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja alapján kérte a felülvizsgálat engedélyezését. Ennek indokaként a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére hivatkozva azzal érvelt, hogy minden olyan, a Pp. hatálya alá tartozó eljárásban, ahol anyagi pervezetés és szakértői bizonyítás szükséges, az igényérvényesítő felek kapják meg az egyediesített és a konkrét anyagi jogviszonyra vonatkozó tájékoztatást. Ennek az elsőfokú bíróság már hivatkozott 30. számú végzése nem felelt meg. A mulasztás következmények nélkül maradása

a bíróságokat jogsértő gyakorlat folytatására ösztönözheti. A jogsértés pedig a kutatás-fejlesztés területén dolgozó, potenciálisan feltalálónak minősülő, egyre nagyobb számú személyek körét érintheti.

A Kúria döntése és jogi indokai

[21] A Kúria Polgári Kollégiumának a felülvizsgálat engedélyezésével kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 7. pontja értelmében a Kúria a felülvizsgálat engedélyezésének szükségességét hivatalból vizsgálja.

[22] A Pp. 408. § (2) bekezdése szerint nincs helye felülvizsgálatnak vagyoni jogi perben, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben.

[23] A Kúria Polgári Kollégiuma az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 14. pontjában a 2/2017. (XI.13.) PK véleményét meghaladottnak tekintette. Az 1/2021. PK vélemény 11. pontja rögzíti: a másodfokú ítélet indokolásában hivatkozott jogszabályhely vagy az indoklás tartalma alapján a Kúria állapítja meg, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta-e helyben. Ezért a felperes téves –, és a meghaladottá vált PK véleményre – hivatkozásával szemben, a Pp. 408. § (2) bekezdésében írt feltétel teljesülésének hiánya nem állapítható meg önmagában amiatt, hogy a másodfokú bíróság indokolásában nem tüntette fel kifejezetten azt, hogy az elsőfokú ítéletet azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben. A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mértékben feltárta, a szükséges bizonyítást lefolytatta, abból a bizonyítékok okszerű mérlegelésével, az anyagi és eljárási szabályok megfelelő, a joggyakorlattal is összhangban álló alkalmazásával, helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperest a ... lajstromszámú szabadalom után találmányi díj nem illeti meg; döntésével és indokaival a másodfokú bíróság mindenben egyetértett, és kizárólag a fellebbezésekben írtak alapján fejtette ki az indokait. A másodfokú bíróság ítéletének indokolásából pedig egyértelműen kiderül, hogy azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indoklásra utalással hagyta helyben az elsőfokú bíróság ítéletét.

[24] Nem volt elfogadható a felperesnek az indoklás „eltérő minőségére” vonatkozó álláspontja az elsőfokú ítélet 55. pontjában és a másodfokú ítélet 41. pontjában rögzítettekhez hivatkozással.

[25] Az elsőfokú ítélet felperes által hivatkozott 55. pontjában az elsőfokú bíróság a perbeli találmány lényegét és szerepét vizsgálva rögzítette kiindulópontként azt, hogy az alperes az .. készítmény azon gyártási eljárását, amellyel a felperes találmánya összefügg, 1996 óta alkalmazza, tehát azt évekkel a perbeli találmány megalkotása előtt fejlesztette ki és vette használatba. A perbeli találmány kidolgozásának igénye a felek egybehangzó előadása szerint a ... 1998-beli szabadalombitorlási vádja miatt merült fel, amikor az alperes abba a

helyzetbe került, hogy bizonyítsa: az ... készítmény ... hatóanyagát nem a ... szabadalmával védett eljárással gyártja. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a találmány szerepe kizárólag abban áll, hogy egy jogvita nyomán napvilágra hozott egy reakciómechanizmust, amely a már korábban használatba vett gyártási eljárást jellemezheti [56].

[26] A másodfokú bíróság ítélete indokolásának a felperes által hivatkozott 41. pontjában nem tulajdonított ügydöntő jelentőséget annak, hogy ténylegesen milyen gyártási folyamat alapján zajlott 1996-ban az ... termék előállítás, mert - egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - kifejtette, hogy az Szt. 13. § (7) bekezdése szerint modellezve a szabadalom licencforgalmi értékét, ügydöntő jelentőséget a szabadalom speciális keletkezési körülményeinek, vagyis annak tulajdonított, hogy az kizárólag azért jött létre, hogy az alperes sikeresen védekezhessen a ... által indított szabadalombitorlás vádjával szemben, vagyis a találmánnyal az egyedüli cél az volt, hogy egy olyan lehetséges reakcióvázzlatot vázoljon fel, aminek alapján, függetlenül attól, hogy az valóban beépítésre kerül-e a gyártási folyamatba, az alperes mentesülni tudjon a ... részéről állított szabadalombitorlás és jogkövetkezményei alól [46]. Az első- és másodfokú ítélet felperes által hivatkozott, szövegkörnyezetből kiragadott részletei nem támasztják alá a felperesnek azt az álláspontját, hogy az ügy érdemi elbírálása szempontjából releváns megállapítások tekintetében az első- és másodfokú ítélet indokolása eltér.

[27] A kifejtettek szerint - szemben a felperes álláspontjával - a Pp. 408. § (2) bekezdésének feltételei fennállnak, ezért a jogerős ítélet felülvizsgálatának engedélyezése iránti kérelem előterjesztése és annak elbírálása indokolt.

[28] Előrebocsátja a Kúria, hogy az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 7. pontja szerint a felülvizsgálat engedélyezése körében a Kúria csak a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben foglaltakat vizsgálja, a jogerős ítélet felülvizsgálatát tehát csak az engedélyezés feltételei szempontjából végzi el. A fél által állított jogszabálysértések érdemi vizsgálatára kizárólag a felülvizsgálat engedélyezését követően kerülhet sor.

[29] A felperes érvelése a felülvizsgálat engedélyezése körében többirányú volt.

A Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltérés [Pp. 409. § (3) bekezdés]

[30] A Pp. 409. § (3) bekezdése alapján a Kúria engedélyezi a felülvizsgálatot, ha az ítélet a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben eltér.

[31] E jogszabályi rendelkezés alapján a felperes a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) 2012. január 1-je után közzétett

Kfv.IV.37.955/2019/6. számú határozatában kifejtettektől való eltérő jogértelmezésre hivatkozott.

[32] Az eltéréssel érintett kúriai határozat – felperes által hivatkozott – 45. pontja szerint a Kúria eljáró tanácsa - tartalmilag - azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher kiosztása során elmulasztotta a Pp. 237. § (2) bekezdéséből és a 317. § (1) bekezdés a) pontjából következő, a kellően konkrét, egyediesített tájékoztatási kötelezettségét; a gyakorlatban értelmezhetetlen ugyanis az a tájékoztatás, miszerint „a keresettel támadott közigazgatási határozat jogszabálysértő voltát kell a felperesnek bizonyítania”; ez a tájékoztatás egyetlen bizonyítandó tény sem tartalmaz.

[33] A Pp. 237. § (2) bekezdése értelmében, ha a perfelvételi nyilatkozat nem terjed ki valamely lényeges tény vonatkozásában a bizonyításra vagy a felek között vita van abban, hogy valamely tény bizonyítása mely felet terheli, a bíróság az (1) bekezdésben foglaltakon túl tájékoztatja a feleket a bizonyíték rendelkezésre bocsátása, illetve a bizonyítás indítványozása elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményéről is. A Pp. 317. § (1) bekezdés a) pontja szerint a bíróság felhívja a fél figyelmét, ha szakértő alkalmazása szükséges.

[34] A felperes által hivatkozott közzétett határozatban a bíróságnak az anyagi pervezetés körében a bizonyítással kapcsolatos - kellően konkrét, egyediesített - tájékoztatási kötelezettsége, és a tájékoztatás elmulasztásának következménye körében tett megállapításaitól eltérő jogértelmezés a perben a következők miatt nem merül fel.

[35] Az elsőfokú bíróság a felperes által hivatkozott 30. sorszámú végzésében arra hívta fel a felperest, hogy a megadott határidőben határozott módon fogalmazza meg a szakértő által tisztázandó azon kérdéseit, amelyek annak megválaszolására irányulnak, hogy az alperes hasznosítja-e a perbeli szabadalmat; műszakilag szabatos módon határozza meg azon konkrét gyártástechnológiai lépést, műszaki intézkedést, amelynek teljesülését vagy nem teljesülését a szakértőnek vizsgálnia kell annak eldöntéséhez, hogy a felperesi szabadalom hasznosítása az alperesnél megtörténik-e. Felhívta a figyelmet, hogy a bíróság – a perfelvétel lezárását követően – a bizonyítást elsősorban erre a kérdésre folytatja le.

[36] A perbeli jogvita elbírálására irányadó Szt. 13. § (1) bekezdése értelmében a feltalálót a szolgálati találmány értékesítése esetén illeti meg találmányi díj. Az Szt. 13. § (2) bekezdés a) pontja alapján a szolgálati találmány értékesítésének kell tekinteni a találmány hasznosítását, ideértve a hasznosításnak előnyös piaci helyzet teremtménye vagy fenntartása érdekében történő mellőzését is. E rendelkezések alapján az elsőfokú bíróság a szolgálati találmány díjigényt megalapozó értékesítésének megítéléséhez tartotta szükségesnek annak vizsgálatát, hogy az alperes hasznosítja-e a perbeli szabadalmat és egyben tájékoztatta a feleket arról, hogy a bizonyítást elsősorban erre a kérdésre folytatja le. A bizonyítás tehát arra irányult, hogy a találmány értékesítése - hasznosítással vagy annak mellőzésével -

megvalósult-e az alperes részéről. A találmány bármely módon történő értékesítése ugyanis csak akkor valósulhat meg, ha megállapítható, hogy az alperes gyártási eljárása, nevezetesen az ... készítmény ... hatóanyagának előállítása a perbeli szabadalom oltalmi körébe esik. Ennek bizonyítása a perben megtörtént, amelyre vonatkozóan a felperes kellően konkrét és egyediesített kioktatásban részesült, a tájékoztatás az eltéréssel érintett határozatban is hivatkozott 1/2009. (VI.24.) PK véleményben kifejtetteknek is megfelelt.

[37] Miután a per nem vitás adatai alapján az alperes a perbeli találmány megalkotása előtt és azt követően is előállította az ... készítményének ... hatóanyagát, az alperes védekezésére is tekintettel, az eljáró bíróságok azonosan foglaltak állást abban, hogy a perbeli szabadalom szerepe és célja az volt, hogy a ... bitorlási vádját elhárítsa és bemutassa azt, hogy a ... szabadalommal védett eljárása megkerülhető azáltal, hogy egy olyan lehetséges reakciómechanizmust mutat be, amely egy másik reakciómechanizmussal szemben alternatívaként volt hivatkozható. Az eljáró bíróságok a perbeli találmánynak ezt a szerepét értékelték és állapították meg az Szt. 13. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata alapján azt, hogy a perbeli találmánynak a licencforgalomban betöltött szerepe az előnyös piaci helyzet fenntartása érdekében történő mellőzése volt. Az értékesítés e módjának megítélése további bizonyítást nem igényelt.

[38] A felperes a Kúria megjelölt határozatában kifejtettektől eltérő jogértelmezésre amiatt hivatkozott, mert hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság a találmányi díj megállapítása érdekében nem tájékoztatta arról, hogy az 1996. február 15-én kelt gyártási dokumentáció és a DMF-ben rögzített gyártási technológia összehasonlítása vonatkozásában is terjessze elő a bizonyítási indítványait. A perbeli szabadalom sajátos keletkezési körülményeire figyelemmel (jogi célt szolgált) azonban nem szorult bizonyításra az, hogy az alperes a perbeli szabadalom bejelentését megelőzően milyen előállítási eljárással gyártotta az ... termék hatóanyagát. Ezért a felperes a bizonyítás körében a tájékoztatás nem megfelelő voltára, a közzétett határozattól a bíróság anyagi pervezetése körében felmerült jogkérdésben való eltérésre megalapozatlanul hivatkozott.

A joggyakorlat egységének biztosítása [Pp. 409. § (2) bekezdés a) pont]

[39] A Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása miatt indokolt.

[40] Az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 1. pontja értelmében a Kúria a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria jogegységi határozatában, az általa a BHGY-ben közzétett eseti határozatban még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység

megbomlásának a veszélye áll fenn. E ponthoz fűzött indokolás szerint elvi jelentőségű jogkérdésnek minősül minden olyan jogkérdés, amely egy jogszabály rendelkezésének értelmezésével, az alkalmazandó norma alapvető tartalmával és az ahhoz kapcsolódó esetleges jogkövetkezményekkel összefügg. Nem elegendő ugyanakkor, hogy a Kúria a felmerülő elvi jelentőségű jogkérdésben még nem foglalt állást. Az is szükséges, hogy az engedélyezés iránti kérelemben a fél arra hivatkozott, hogy az adott jogkérdésben az adott bírói gyakorlat nem egységes, vagy, hogy a joggyakorlattól eltérő bírói döntések megismétlődésének, ezzel a joggyakorlat egysége megbomlásának a veszélye áll fenn. Ha a fél erre az engedélyezési okra hivatkozik, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket az engedélyezés iránti kérelmében egyértelműen azonosítható módon meg kell jelölnie.

[41] A jogerős ítélet annak megállapítását követően, hogy a szolgálati találmány értékesítése az Szt. 13. § (2) bekezdés a) pontjának második fordulata szerint a hasznosítás mellőzésében nyilvánult meg, a követelés elévülése miatt utasította el a keresetet, utalva arra, hogy az elévülést megszakító vagy annak nyugvására okot adó körülmény nem merült fel.

A felperes hivatkozásával szemben, a Kúria már állást foglalt a szabadalom hasznosításából eredő díjigény elévülésének nyugvását előidéző menthető ok megítélése körében, amikor a Pfv.IV.20.671/2012/6. számú ítéletében elvi élel mutatott rá, hogy az elévülés nyugvását a jogosult személyén, tevékenységén kívül álló olyan ok idézheti elő, amely objektív alapon zárja el a jogosultat attól, hogy a követelését érvényesítse. Így a hivatkozott ügyben a Kúria nem tekintette menthető oknak a felperes törvényes képviselőjének azt a magatartását, amely azt eredményezte, hogy nem tudott a szabadalom hasznosítása után járó díjigénnyről, így azt nem érvényesíthette. A felperesnek az a hivatkozása, hogy az alperes munkavállalójaként nem volt információja a szabadalom értékesítéséről, illetve, ha rendelkezik is információval az értékesítésről, a munkaviszonyára tekintettel „életszerűtlen” elvárás, hogy pert indítson a munkáltatójával szemben - a hivatkozott döntésben kifejtettek szerint - az elévülés nyugvását eredményező objektív oknak nem minősül. Önmagában a fél részére értelmezést igénylő kérdés felvetése nem alapozhatja meg a felülvizsgálat engedélyezését a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása érdekében (Kúria Pfv.I.20.834/2019/2.). Ettől függetlenül a felperes a bírói gyakorlat nem egységes voltára nem hivatkozott, az engedélyezés alapjául szolgáló eltérő bírói döntéseket nem jelölt meg, így a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felperesnek a Pp. 409. § (2) bekezdés a) pontja körében előadott érvelése a felülvizsgálat engedélyezésére nem alkalmas.

A felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége [Pp. 409. § (2) bekezdés b) pont]

[42] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontja alapján a Kúria a felülvizsgálatot akkor engedélyezi, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt indokolt. Az 1/2021. (VII.12.) PK vélemény 3. pontja értelmében a Kúria a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel a felülvizsgálatot különösen akkor engedélyezi, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét érinti. E ponthoz tartozó indokolás szerint a felülvizsgálat csak akkor

engedélyezhető, ha a Kúria a különleges súlyú, illetve a nagy társadalmi jelentőségű jogkérdésben korábban még nem foglalt állást jogegységi határozatában, kollégiumi véleményében vagy az általa a BHGY-ben közzétett eseti határozatában.

[43] Figyelemmel arra, hogy a fentiekben részletesen kifejtettek alapján a felperes által hivatkozott határozattól a jelen ügyben eljáró bíróság anyagi pervezetése körében felmerült jogkérdésben eltérés nem volt megállapítható, a felperes érvelésével szemben nem áll fenn annak a veszélye, hogy a jogsértő gyakorlat fenntartása másokat is a jogsértő gyakorlat folytatására ösztönöznö. Az ügy érdemére kiható jogszabálysértés hiányában önmagában az az érvelés, hogy a peres felek minden ügyben kapják meg a megfelelő tájékoztatást, függetlenül a kutatás-fejlesztés területén tevékenykedő kutatók létszámától, nem alapozza meg az anyagi pervezetésre vonatkozó jogkérdés társadalmi jelentőségét, és így a felülvizsgálat engedélyezését.

[44] A kifejtettek alapján a Kúria a felülvizsgálatot a Pp. 411. (1) bekezdése alapján megtagadta.

[45] A Kúria az eredménytelen felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemre tekintettel a felperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés j) pontja alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, és az Itv. 50. § (2a) bekezdés a) pontja alapján számított eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

[46] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. október 27.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Stark Marianna s.k. bíró